

Тема 8. 2. 17 Антимодерност в изкуството и в рефлексията за изкуството през XIX и XX век в Европа

Anti-modernity in Art and in the Reflexion on Art in 19th and 20th Centuries in Europe

Лектор: проф. д.н. Ангел Валентинов Ангелов

Научни области: "Теория и история на културата; история на изкуството, история на литературата"

Тел. 0884 637 570

E-mail: valentangel@abv.bg

Хорариум:

30 лекционни часа

Анотация:

Курсът представя:

1. Антимодерни тенденции в изкуството в Европа през XIX и през първата половина на XX в.

2. Антимодерна рефлексия за изкуството в Европа между 1920-те и 1980-те.

Обсъждат се въз основа на конкретни художествени, исторически и естетически произведения кои ценности и поведения са антимодерни, съпоставят се класическите и модернистките направления в изкуството, също така антимодерността и модернизационните процеси в Европа. Търси се отговор на въпроса кои исторически ситуации са благоприятни за антимодерните нагласи. Обсъждат се също така антимодерни художествени произведения и концепции в България през XX в.

В зависимост от интересите на участниците в курса могат да се обсъждат предимно изображения или предимно текстове, литературни и критически.

Annotation

The course presents:

1. Anti-modern tendencies in the art in Europe in 19th and in the first half of 20th c.

2. Anti-modern conceptions of art in several countries in Europe between the 1920-ies and the 1980-ies.

On the example of concrete artistic, historical and aesthetic works, the anti-modern values and behaviours are discussed, the classical and the modernistic art trends are compared, and anti-modernity and the modernizing processes in Europe are juxtaposed. Outlined are the historical situations favourable for the anti-modern attitudes. Some anti-modern artistic and conceptual works in Bulgaria during the 20th c. are considered as well.

Depending on the participants' interests, in the course could be discussed predominantly visual images or predominantly texts – literary and critical.

Програма:

Модерност, антимодерност, контрамодерност, консервативна модерност, класическо изкуство: уточняване на понятията.

Формиране на концепцията за класическо изкуство в средата на XVIII в.

Изобразяване на Ориента в литературата и в изкуството през XIX в. Екзотика и стереотипи.

Класически и консервативни тенденции в литературата и в изкуството след Първата световна война.

Антимодерните концепции на Вячеслав Иванов и на Николай Бердяев за изкуството

Антимодерният класицизъм на Емил Щайгер

Религиозната концепция за изкуството на Ханс Зедълмайр

Класицизмът на Дьорд Лукач и на Михаил Лившиц. Антимодерност и социалистически реализъм

Антимодерни критики срещу модерното изкуство през 1950-1970-те в Съветския съюз.

Антимодерност в българското изкуство през 1930-1950-те.

Концепциите на Ханс Георг Гадамер и на Ханс Роберт Яус за класическото.

Антимодерни концепции за литературата и за изкуството в България 1940-1980-те.

Библиография

Основна:

Аврамов Димитър 1993: Парадокси на изкуствознанието и на литературознанието - В: Д. Аврамов, Диалог между две изкуства, София: Български писател, с. 416-38

Аврамов Димитър 1993: Етюди върху модернизма. София, 2010

Ангелов, А. В., Анти/Модерност: образи на екзотичното и на земния рай в Европа през XIX век, София, 2017

Ангелов, А. В., Иманентното тълкуване (Werkimmanente Interpretation) в немското литературознание – В: Sub specie aeternitatis. Сборник в памет на Жана Николова-Гълъбова. Съст: Емилия Денчева, Рая Кунчева, Богдан Мирчев, Благовест Златанов, София: УИ „Св. Климент Охридски“, 2015, с. 42-59

Ангелов, А. В., Димитър Добрович (1816-1905): Анти/модерност, туризъм и образи в средата на XIX век, София, 2015

Винкелман, Йохан Йоахим, История на изкуството на древността, С., 1970; 2006

Гадамер, Ханс Георг, Истина и метод, София, 1997

Георгиева, Галина, Авангард и соцреализъм, София, 2012

Дакова, Бисера, Век и краевековие. Позитивизъм и декаданс в българската литература през XIX век; аспекти на ориентализма и на културната идентичност, София, 2007

Еленков, Иван, Родно и дясно, София, 1998

Жечев, Тончо, История и литература, 1979; 1982

Жечев, Тончо, Митът за Одисей, 1989

Жечев, Тончо, Род и родно място. Спомени. София, 1987

Лалова, Капка, Ориентът и операта, София, 2019

Лукач, Дьорд, Литературни портрети, София, 1988

Манчев, Боян 2003: Модерност и антимодерност. Българският националекзотизъм – В: *Култура и критика. Част III: Краят на модерността?* Съставители: Албена Вачева, Георги Чобанов. LiterNet, 2003. - <http://liternet.bg/publish2/bmanchev/modernost1.htm>

Пенчев, Бойко 1998: Контра-модерният Ботев - В: Бойко Пенчев, *Тъгите на краевековието*, София: Литературен вестник, 1998 - http://www.slovo.bg/old/bpenchev/tagite/bp-t_217.htm

Пенчев, Бойко, Спорните наследства, 2017

Чернокожев, Николай 2012: България: стереотипи и езкозика. София: УИ "Св. Климент Охридски"

Щайгер Емил, Изкуството на тълкуването – Език и литература 1994 / 6, с. 14 – 29

Щайгер, Емил, Проблемът за обратата на стила - Литературна мисъл 1984/ 5, с. 109- 11

Яус, Роберт Ханс, Исторически опит и литературна херменевтика, С. 1998, УИ "Св. Климент Охридски"

Атанасов, Александър, Сравнителна естетика. Основни въпроси на естетиката в трудовете на Георги Плеханов, Тодор Павлов, Георг Лукач и Моисей Каган. С.: Партиздат, 1988

Атанасов, Александър, За модерен реализъм против модернизма., София 1972

Атанасов, Александър, Красота и партийност : Актуални проблеми на общата и литературната естетика, София, 1970

Лидия Райнхард, Лифшиц, Михаил, Криза на безобразието: от кубизма към поп-арт, София, 1968

Лифшиц, Михаил, Карл Маркс и Фридрих Енгелс за изкуството, София, 1978

Допълнителна:

Стравински, Игор 1976: Хроника на моя живот. Превод Мария Узунова. София: Музика

Паси, Исак, Немска класическа естетика Баумгартен, Винкелман, Лесинг, Кант, Хердер, Гьоте, Шилер, Ф. Шлегел, Шелинг, Хегел, Маркс, 1991